

УДК 658.7

ІРИНА МОСІЙЧУК, МАРИНА ГОРИК-ЧУБАТЮК

м. Житомир

mosiychuk_i@ukr.net

РОЛЬ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

У статті розглянуто систему управління логістичними операціями; наведено теоретичне обґрунтування терміну «менеджмент» як системи управління соціально-економічними процесами на рівні організації. Визначено поняття «логістика» як науки про планування, контроль та управління транспортуванням, зберіганням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями. Обґрунтовано доцільність застосування функціонального підходу до логістичного управління, що забезпечується організацією управління окремими об'єктами у складі логістичних операцій.

Ключові слова: менеджмент, трудовий потенціал, персонал, логістика, логістичний підхід, функціональний підхід, підприємство, логістична система.

У сучасному розрізі ведення логістичних операцій, коли масштаби транспортування виготовленої продукції вийшли на світовий простір, коли між виробником та кінцевим споживачем розміщується велика кількість посередників, які різняться за своєю структурою, межами діяльності, завданнями тощо, коли тисячі кілометрів розділяють виробництво від ринку збуту, постає питання вчасності доставки, надійності, достовірності, адже подолання відстані до споживача – це не просто перевезення, а гнучка система зі складних елементів: пакування, розвантаження, транспортування, страхування, тощо, основою чіткого функціонування якої постає – трудовий потенціал.

Правильне використання трудового потенціалу при організації та веденні логістичних операцій є запорукою успішності виконання всіх завдань логістичної системи. Особливої важливості набуває дане питання при світових масштабах проведення логістичних операцій, які є колосальним ресурсом, що складає основу при виконанні потокових процесів.

Ця проблема може стати в недалекому майбутньому одним із факторів суттєвого зниження потенціалу логістичних систем, оскільки для виправлення ситуації із забезпеченням підприємств висококваліфікованими кадрами потрібні значні фінансові ресурси і час, тому саме система управління логістичними операціями на основі злагодженої та чіткої роботи персоналу на всіх ланках,

обумовлює актуальність теми дослідження.

Великий вклад в дослідження логістичних процесів на світовому поприщі внесли Є. Бойко, І. Бажин, К. Кобзева, Є. Крикавський, І. Попова, В. Сергеева, Д. Стаханова. Значний внесок у дослідження проблем формування та використання трудового потенціалу внесли такі відомі вчені, як Д. Богиня, І. Бондар, М. Долішній, С. Пирожков, В. Пискунов та інші.

Мета статті – дослідити та проаналізувати роль трудового потенціалу в системі логістичних операцій.

Більшість розгалужених та інтегрованих логістичних компаній сучасності, забезпечують безперервне та чітке просування логістичних потоків по світовому простору, вміщуючи в собі багатофункціональні підрозділи. Наразі розв'язання проблеми професійної та кваліфікованої трудової складової логістичних компаній, вміщує в собі вирішення питань управління світовою логістикою.

У сучасних умовах господарювання перед підприємствами постає завдання сталого економічного зростання, яке може бути вирішене лише за умови компетентного управління потоковими процесами. Тому запорукою успішної організації логістичної діяльності підприємства є обізнаність його керівників та спеціалістів із теоретичними основами, концепціями логістики, логістичними системами, методами їх моделювання.

Як стверджує І. І. Бажин, логістика – це інтегрована система активного управління

матеріальними потоками на основі використання сучасних інформаційних технологій та оптимізаційних економічних рішень [2].

Загальні риси логістики виглядають наступним чином [6]:

- 1) часово-просторова трансформація предмета потоків;
- 2) інтеграція функцій планування, керування, організування і контролювання логістичних процесів;
- 3) супроводження потоків товарів потоками інформації;
- 4) орієнтація на критерій ефекту і ринкової корисності, пов'язаної з реалізацією поставок, та критерій раціоналізації структури витрат;

5) виокремлення сфери і структури предмета логістичної діяльності.

Важливе місце в підготовці логіста, як показує світовий досвід, займає також збагнення науки і мистецтва менеджменту, але за останні роки незалежності України значно знизився рівень інтелектуального, трудового та наукового потенціалу як окремих підприємств та організацій, так і в логістичних операціях в цілому.

Термін же «менеджмент» означає управління соціально-економічними процесами на рівні організації – управління господарською діяльністю і особистістю, персоналом [8].

Таблиця 1

Характеристика завдань та трудового потенціалу в логістичних системах*

Види логістичних операцій	Характеристика завдань	Характеристика трудового потенціалу
Постачання	Вміщує в собі управління логістичними потоками. Спрямована на ефективність роботи, через вибір компетентних постачальників, мінімізацію затрат, оптимізацію процесів закупівлі матеріалів, сировини, товарів, комплектуючих, тощо	По своїх якісних характеристиках має такий рівень, який дозволяє отримувати прибуток, використовуючи при цьому стандартні робочі методики та стратегії вибору постачальника
Виробництво	Здійснює планування виробничих процесів, їх забезпечення та контроль виконання. Вміщує методи управління запасами. Дотримання виробничого циклу. Впровадження тенденцій підвищення якості	Перетворює людину у найважливіший ресурс виробництва: продуктивність праці, мотивація та інноваційний потенціал людини визначають успіх стратегії, спрямованої на інтенсифікацію виробництва, конкурентоздатність
Збут	Спрямоване на системне дослідження ринку, підвищення швидкості формування та обробки замовлень. Підвищення рівня логістичного сервісу	Здібність до праці, потенційна дієздатність суспільства, його ресурси праці
Інформування	Побудова логістичного ланцюга по просуванню потоків. Побудова схем відправок. Формування замовлень. Обліковість та забезпечення інформаційного поля	Співвідношення різних демографічних, соціальних, функціональних, професійних та інших характеристик груп працівників і відносин між ними
Транспортування	Забезпечує розробку та обслуговування раціональних систем поставок. Маршрутизацію перевезень та оптимальність у завантаженні транспорту. Забезпечення єдності транспортних процесів з виробництвом та постачанням	Відображає його трудові можливості, ступінь і якісну специфіку їх реалізації
Складування	Підтримка та впровадження нових складських технологій, обладнання. Стандартизація та раціональне розміщення вантажів на складських площах. Обслуговування розподільних центрів	Значимість кожного з компонентів трудового потенціалу визначається характером виконуваних робіт (функцій) в умовах конкретного підприємства і робочого місця.
Тарування	Забезпечення упаковки та тари, для збереження та безпечної доставки вантажів. Відстеження умов та норм зберігання та перевезення продукції	Його розвиток є однією з кінцевих цілей реалізації інноваційної соціально орієнтованої моделі ринкової економіки

*Складено авторами на основі [1].

Тому для характеристики менеджменту в логістиці необхідно дати основне уявлення про логістичні організації різного типу.

Метою управління кадровими логістичними потоками є координація, контроль і виконання поставлених завдань, а також розвиток і підтримка працівників у процесі їх діяльності. Необхідно зберегти кожну людину з чисто економічних позицій, наділивши її максимальним потенціалом до суспільно корисної діяльності, та забезпечити гранично доцільне використання згодом накопиченого нею ресурсу здібностей [4].

Управління персоналом, в рамках концепції кадрового логістичного потоку, засноване на баченні цілей організації, допомагаючи кожному працівнику організації зрозуміти і усвідомити свій внесок у реалізацію цих цілей, і спрямоване на удосконалення діяльності кожного працівника і всієї організації в цілому [7].

Відображаючи тенденції зростання важливості персоналу в сучасному функціонуванні підприємства, логістична система розміщує і свої вимоги: швидкості дій, кваліфікованості, професіоналізму, адже запорукою успішності є злагодженість роботи всіх логістичних елементів, що є складовими у світовому конгломераті переміщення матеріальних потоків.

Для ефективного функціонування логістики повинна бути створена організація, в якій здійснюється діяльність логістичних менеджерів, персоналу, керуючого логістичним процесом. Фахівців з логістики по своїй ролі в управлінській ієрархії фірми і організаційних рівнях логістичної системи можна розділити на:

– top management – вищий управлінський персонал, наприклад, віце-президент компанії з логістики, директор з логістики, інтегральний логістичний менеджер, начальник відділу (служби) логістики, члени виконавчої дирекції фірми, що виконують функції вищих логістичних менеджерів, і т. п.:

– middle management (supervisors) – середній управлінський персонал: керівники структурних підрозділів відділу (служби) логістики компанії, логістичні менеджери середньої ланки з великим досвідом роботи супе-

рвайзери (координатори) функціональних областей логістики компанії або ключових логістичних функцій, аналітики, провідні логістичні менеджери і т. п.;

– lower management – управлінський персонал нижньої ланки служби логістики фірми: логістичні менеджери з невеликим стажем роботи, інженери-фахівці, аналітики-статистики, допоміжний персонал тощо [8].

Логістична система вміщує в себе, процес планування, реалізації і управління ефективним, економічним рухом і збереженням сировинних матеріалів, незакінченого виробництва, готової продукції, пов'язаної з цим інформації з пункту виникнення у пункт споживання з метою забезпечення відповідності вимогам споживача [3]. Наведемо характеристики завдань та трудового потенціалу в логістичних системах (табл. 1).

Логістика вміщує в себе різноманітні процеси, які вона обслуговує, а функціональний підхід до логістичного управління забезпечується організацією управління окремими об'єктами у складі логістичних операцій, які впливають на формування логістичних затрат та формують важливу систему управління трудовим потенціалом [5].

Проведене дослідження дало однозначне підтвердження важливості впливу трудового потенціалу на планомірність, безперервність, зваженість та швидкість здійснення логістичних операцій, особливо обтяжених в світових масштабах їх проведення.

Успішна діяльність підприємства в значній мірі залежить від того, наскільки ефективно система оптимізації поточкових процесів на підприємстві використовує інструменти логістичного управління.

Важливість використання трудового потенціалу підприємства має велике значення як обов'язкова умова активізації логістичної діяльності, а оперативна численна оцінка трудового потенціалу дозволить виявити приховані резерви в розвитку підприємств, і це, на наш погляд, дозволить збільшити віддачу від застосування сучасного економічного інструментарію.

У подальшому особливо важливо також з'ясувати чи поліпшуються радикальні параметри трудового потенціалу, які застосову-

ються у виробничій діяльності, чи відповідають вони логістичній концепції розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Бойко Є. О. Логістичне управління підприємством — запорука його конкурентоспроможності / Є. О. Бойко [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://rtp.com.ua/news/2014/02/19/5/308-9.html>.
2. Бажин И. И. Логистика : компакт-учебник / И. И. Бажин. — Харьков : Консум, 2003. — 240 с.
3. Busher J. Tyndall G. (1987), «Logistics excellence», *Manag. Accoun.*, vol. 8, pp. 32—39.
4. ELA Certification for Logistics Professionals. Standards 040805. — Brussels : European Certification Body for Logistics, 2004. — 15 p. Перевод д.э.н., проф. В. И. Сергеева.
5. Кобзева К. В. Методологічні підходи в управлінні логістичними затратами промислового підприємства / К. В. Кобзева [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://manved.at.ua/publ/metodologichni_pidkhodi_v_upravlinni_logistichnimi_zatratami_promislovogo_pidpriemstva/2-1-0-22.
6. Крикавський Є. В. Логістика. Основи теорії : підручник — 2-е видання, доп. і переробл. / Є. В. Крикавський. — Львів : Національний університет «Львівська політехніка» (ІВЦ «ІНТЕЛЕКТ +» ІПДО), 2006. — 456 с.
7. Корпоративная логистика в вопросах и ответах / под общ. и науч.ред. проф. В. И. Сергеева. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Инфра-М, 2013. — 634 с.
8. Попова І. В. Логістичний менеджмент як складова логістичного потенціалу підприємства / І. В. Попова [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/VISUNU/2011_11_1/Popova.pdf.

ІРУНА МОСІІЧУК, МАРИНА ГОРУК-ЧУБАТЮК
Житомир

THE ROLE OF LABOUR POTENTIAL IN LOGISTICS OPERATIONS

The article covers the system of logistics operations on the basis of coordinated and efficient personnel work at all levels. The authors give theoretical grounding of the term «management» as a system of social-and-economic processes at organization's level. The article also reveals the types of logistics experts in the management hierarchy of the company and organizational levels of the logistics system. The authors define the term of «logistics» as the science of planning, controlling and management of transportation, storage and other tangible and intangible transactions. The article gives the grounds for the reasonability of applying the functional approach to logistics management provided by the management of individual objects in the framework of logistics operations.

Key words: management, labor potential, personnel, logistics, logistics approach, functional approach, enterprise, logistics system.

ИРИНА МОСИЙЧУК, МАРИНА ГОРЫК-ЧУБАТЮК
г. Житомир

РОЛЬ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛА В СИСТЕМЕ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ОПЕРАЦИЙ

В статье рассмотрена система управления логистическими операциями; приведено теоретическое обоснование термина «менеджмент» как системы управления социально-экономическими процессами на уровне организации. Определено понятие «логистика» как науки о планировании, контроле и управлении транспортированием, хранением и другими материальными и нематериальными операциями. Обоснована целесообразность применения функционального подхода к логистическому управлению, обеспечивается организацией управления отдельными объектами в составе логистических операций.

Ключевые слова: менеджмент, трудовой потенциал, персонал, логистика, логистический подход, функциональный подход, предприятие, логистическая система.

Стаття надійшла до редколегії 02.12.2016